

1. Гласови *д, с, ц* припадају истој скупини према:

- а) месту грађења б) начину грађења в) звучности
-

2. Прочитај текст и одреди његову сврху.

Јабука која размишља

Неко га зове глаголски прилог, неко партицип, неко герунд, за старе Грке је био „метохикос“, а за Русе „деепричастие“. Како год да звучи, свуда су с њим исте муке. Веома је zgodан да се њиме скрати реченица, али управо зато...

Увек ће, ваљда, бити ђака који пишу „Размишљајући о сили теже, крај саме његове (Њутнове) главе пала је једна јабука...“ и увек ће учитељ морати да објашњава да тако мисаоне јабуке не постоје, да је требало написати или „Док је размишљао о сили теже...“ или „Размишљајући о сили теже, *приметио је* како крај његове главе пада јабука“.

Другим речима, субјекат глаголског прилога мора бити исти као и субјекат главне реченице.

(Иван Клајн, *Испеци на реци*)

Сврха наведеног текста јесте да:

- а) преприча познату анегдоту о Њутну и јабуци;
б) докаже да глаголски прилог скраћује реченице.
в) укаже на погрешну употребу глаголског прилога;
г) истакне да и други језици имају глаголски прилог;

Заокружи слово испред тачног одговора.

3. У следећој реченици недостаје један глагол:

Разредни старешина нас је питао зашто смо _____ са часа.

Заокружи слово испред оног глагола који ће у датој реченици бити употребљен у **формалном** говору.

- а) клиснути
б) изостати
в) збрисати
г) киднути
-

4. У глаголу ***ићи*** одреди

- а. инфинитивну (аористну) основу _____
б. презентску основу _____
-

5. Заокружи слово испред реченице у којој је подвучен **објекат**.

- а) Овде јутра освићу хитро.
б) Онамо светлост прави чудеса.
в) Сати пролазе споро.
г) Сунце зида градове по небу.

6. Одреди гласовне промене које су извршене:

- а. У првом лицу једнине презента глагола *cehu* _____
б. У другом лицу једнине императива глагола *cehu* _____

7. Прочитај кратке одломке из биографија Иве Андрића, Јована Дучића и Милана Ракића.

АНДРИЋ, ИВО (1892–1975) сматра се најзначајнијим српским писцем XX века. Рођен је у близини Травника, а детињство је провео у Вишеграду, где је завршио основну школу. Гимназију је завршио у Сарајеву, а студије у Грацу. У раздобљу између 1921. и 1941. радио је у дипломатској служби, у представништвима у Риму, Букурешту, Грацу, Паризу и Берлину.

ДУЧИЋ, ЈОВАН (1872–1943) био је песник, есејиста и путописац. Преокрет у његовом животу настао је 1899, када је напустио Мостар и отишао на студије у Женеву. Након завршетка студија улази у дипломатију. По избијању Другог светског рата одлази у САД, где је и умро. Имао је жељу да буде сахрањен у родном Требињу. Та његова жеља је испуњена тек 2000. године.

РАКИЋ, МИЛАН (1876–1938) потиче из угледне београдске породице, у којој је рано стекао широко образовање и из које је понео интелектуалне склоности. Студирао је право у Паризу, а по повратку у земљу убрзо је ушао у дипломатију. Био је у дипломатској служби у Приштини, Скопљу, Солуну, Копенхагену, Софији и Риму.

На основу датих биографских података о нашим писцима, одреди да ли су следеће тврдње **тачне** или **нетачне**. Заокружи Т или Н.

Тврдња	Тачно	Нетачно
Сва три писца била су у дипломатској служби.	Т	Н
Два писца су боравила у Паризу.	Т	Н
Један од писаца студирао је у Београду.	Т	Н
Један од писаца рођен је у Мостару.	Т	Н

8. Књижевни ликови Меланија и Јула, Шаца и Пера су из дела које се зове _____, а написао га је _____

9. У ком се књижевном делу приповеда о истом историјском периоду као и у *Мемоарима* Проте Матеје Ненадовића? Подвуци наслов тог дела.

Бој на Мишару (народна песма)
Сеобе (Милош Црњански)
Горски вијенац (Петар Петровић Његош)
Крвава бајка (Десанка Максимовић)

10. Из ког века је Мирослављево јеванђеље

- а) 11. век б) 12. век в) 13. век

11. Писаним словима напиши правилно реченицу:

ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ ДОЋИ У БЕОГРАД А ТО ЈЕ БИЛО ПРЕ ДВЕ ГОДИНЕ У ОСНОВНУ ШКОЛУ ПЕТАР КОЧИЋ МАРИЈА МОЈА СЕСТРА ОД УЈАКА ЖИВЕЛА ЈЕ У БАНАТУ У ВЕЛИКОМ БАНАТСКОМ СЕЛУ

12. Прочуи табелу и одговори на питања у вези са особинама гласова.

Табела – Сугласници и сонанти

		Уснени		Зубни	Алвеолар.	Предњо-непчани		Задњо-непчани
		двоуснени	усн.-зуб.			тврди	меки	
експлоз.	звучн.	б		д				г
	безвуч	п		т				к
африкате	звучн.					џ	ђ	
	безвуч			џ		ч	ћ	
фрикативни	звучн.			з		ж		
	безвуч		ф	с		ш		џ
назали	звучн.	м			н		њ	
латерални	звучн.				л		љ	
	безвуч							
вибранти	звучн.				р			
	безвуч							
полувокал	звучн.		в				ј	
	безвуч							

- а) Које су тврде предњонепчане африкате? _____
 б) Заокружи у табели уснено-зубни безвучни глас.

13. Прво словенско писмо звало се _____, а његов аутор био је _____

14. Прочитај одломке из књижевних дела. Испод сваког одломка напиши наслов дела из којег је одломак преузет, књижевни род и назив књижевне врсте којој дело припада.

1.

„И ти паде, брате драги!“
„Нисам, децо, вас док траје!“
„Је л’ ти борба била тешка?“
„Покушајте, милина је!“

- а) Наслов дела: _____
б) Књижевни род: _____
в) Књижевна врста: _____

2.

Иде ли ми Кулин-капетане?
Води л’ војску од Босне поносне?
Иде ли ми, хоће л’ скоро доћи?

[...]

Нити иде Кулин-капетане,
Нити иде, нити ће ти доћи...

- а) Наслов дела: _____
б) Књижевни род: _____
в) Књижевна врста : _____

15. У одломку из текста *Потера за нејзажима* Пеђе Милосављевића подвуци **персонификацију**.

Гледам у беле прозоре тражећи оно чега се можете одрећи. Али не видим ништа. Госпође једу сладолед у хаљинама из 1932. године. Једина присна сазнања, то су ове позлаћене куће од камена, које се гледају и скоро милују.

16. На одговарајућим линијама напиши име и презиме писца наведеног књижевног дела и одреди ком књижевном роду то дело припада:

- | | Писац | књижевни рад |
|-----------------------|-------|--------------|
| 1. „Сумњиво лице“ | _____ | _____ |
| 2. „Писма из Италије“ | _____ | _____ |
| 3. „Горски вијенац“ | _____ | _____ |
| 4. „Међу својима“ | _____ | _____ |
| 5. „Отаџбина“ | _____ | _____ |